

15.6.2022

Sosiaali- ja terveysministeriö
Sosiaali- ja terveysvaliokunta

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi yrittäjän eläkelain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Vaikka asiassa ei ole pyydetty lausuntoa, haluaa Grafia ry tuoda esille kantansa. Asia on tärkeä Grafian jäsenistölle ja sen valmistelu ilman asianmukaista lausuntokierrosta ei ole hyväksyttävää.

Visuaalisen viestinnän suunnittelijoiden järjestö Grafia edustaa lähes 1300 visuaalisen viestinnän suunnittelijaa, joista noin puolet toimii yrittäjänä, valtaosa yksinyrittäjinä. Visuaalisen viestinnän suunnittelijat vaikuttavat läpi toimialojen. Suurimpina mainos- ja markkinointiala, muotoilu, taiteet, kulttuuri, viihde sekä kustannus- ja media-ala. Luovilla aloilla työskentelevät grafialaiset ovat yksinyrittäjätrendin edelläkävijöitä. Epätypilliset työsuhteet ovat heille tyypillisiä ja YEL-järjestelmän haasteet ovat heille valitettavan tuttuja.

Mediaanipalkka ei toimi vertailukohtana

Katsomme, että esitysluonnoksessa ehdotettu yksityisen sektorin kyseisen toimialan kokoaikaista työtä tekevien mediaanipalkan käyttäminen työtulon vahvistamisen perustana on kohtuuton. Yhdymme Suomen Journalistiliiton näkemykseen siitä, että esityksessä ei ole huomioitu lainkaan aloja, joilla yrittäjien ansiotulot ovat huomattavasti pienemmät kuin vastaavaa työtä työsuhteessa tekevien ansiot. Grafian tekemien toimialatutkimusten mukaan alan yrittäjien keskimääräinen kuukausiansio on merkittävästi alhaisempi, kuin palkkatyössä olevien. Esimerkiksi viimeisimmän, 2021 valmistuneen tutkimuksen mukaan, alan palkansaajien keskimääräinen kuukausiansio on 3528 euroa, kun se yrittäjillä oli vain 2657 euroa. Pahimmillaan kasvavat eläkekulut tekisivät yrittäjyyden taloudellisesti mahdottomaksi.

Suurin painoarvo yrittäjän omalle selvitykselle työtulon määrästä

Yrittäjä itse on paras antamaan arvion työtulonsa suuruudesta ja työpanoksensa määrästä. Yhdymme huoleen YEL-alivakuuttamisen ongelmallisuudesta, mutta yksityisen sektorin kyseisen toimialan kokoaikaista työtä tekevien mediaanipalkka ei ole tähän oikea ratkaisu.

Muilta osin viittaamme Suomen Journalistiliiton lausuntoon.

Katri Soramäki
Toiminnanjohtaja, Grafia ry

**Visuaalisen viestinnän
suunnittelijoiden järjestö**

Association of Visual Communication
Designers in Finland

Uudenmaankatu 11 B 9
00120 Helsinki, Finland
+358 9 601 941 / www.grafia.fi
Y-tunnus: 0451468-2
Tili: Nordea FI1021531800000449